

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkła

Warszawa, dnia 9 października 2009 r.

Pan
Marek Sawicki
Minister
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KSR-410-10-01/2009
P/09/106

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie realizacji zadań na rzecz rolnictwa ekologicznego, obejmującą okres od 1 lipca 2005 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 8 września 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zadań dotyczących rolnictwa ekologicznego. Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia nie miały wpływu na ogólną ocenę kontrolowanej działalności.

W okresie objętym kontrolą nastąpił znaczący rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce. Liczba producentów rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi - według danych MRiRW - systematycznie wzrastała od 7.182 w 2005 r., 9.187 w 2006 r., 11.887 w 2007 r. do 14.896 w 2008 r., tj. odpowiednio o 27,9%, 29,4% i 25,3%. Powierzchnia upraw ekologicznych wzrastała od 166,3 tys. ha w 2005 r., 228,0 tys. ha w 2006 r., 285,9 tys. ha w 2007 r. do 314,8 tys. ha w 2008 r., tj. odpowiednio o 37,1%, 25,4% i 10,1%.

W okresie tym, MRiRW wydatkowało na rolnictwo ekologiczne kwotę 40.928,1 tys. zł, z tego: 24.674,1 tys. zł - na pokrycie kosztów kontroli gospodarstw ekologicznych; 14.499,5 tys. zł -

na badania naukowe w zakresie rolnictwa ekologicznego; 1.169,4 tys. zł - na koordynację doradztwa w zakresie rolnictwa ekologicznego; 585,1 tys. zł - na analizy chemiczne produktów ekologicznych.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi zastrzeżeń do:

- przebiegu prac nad projektami ustaw i rozporządzeń wykonawczych dotyczących rolnictwa ekologicznego;
- trybu i zasad finansowania oraz rozliczania środków z budżetu krajowego i budżetu UE na realizację płatności rolnośrodowiskowych oraz dotacji budżetowych na działania związane z rolnictwem ekologicznym;
- trybu wydawania decyzji upoważniających jednostki certyfikujące do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym;
- gromadzenia danych dotyczących producentów, którzy spełnili wymagania rolnictwa ekologicznego oraz sporządzanych w tym zakresie analiz;
- sprawowania nadzoru nad Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie rolnictwa ekologicznego;
- realizacji *Planu Działań dla Żywności Ekologicznej i Rolnictwa na lata 2007-2013*, opracowanego w MRiRW.

Zwrócenia uwagi wymaga fakt, że Ministerstwo nie dysponowało pełną i rzetelną bazą danych o wielkości produkcji rolnictwa ekologicznego w latach 2005-2009. Dopiero w trakcie kontroli NIK wystąpiono do jednostek certyfikujących o dokonanie weryfikacji wielkości produkcji ekologicznej za 2008 r.

Ponadto kontrola wykazała, że struktura ekologicznych upraw sadowniczych została zdominowana przez plantacje orzecha włoskiego. W okresie od 2005 r. do 2008 r. powierzchnia jego upraw dynamicznie wzrosła z 0,6 tys. ha do 35,9 tys. ha i osiągnęła poziom 67,8% ogólnej powierzchni ekologicznych upraw sadowniczych. Było to skutkiem zastosowania najwyższej stawki dopłat do 1 hektara powierzchni nowych nasadzeń orzecha włoskiego w wysokości 1.800 zł, bez określenia - poza obsadą w ilości 50 sadzonek na 1 hektar - minimalnych wymagań agrotechnicznych dla jego uprawy. W latach 2005-2008 dopłaty do ekologicznych plantacji orzecha włoskiego wyniosły ok. 135.845 tys. zł, co stanowiło 58,3% dopłat ogółem do ekologicznych upraw sadowniczych.

Na mocy wydanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przepisów¹, które weszły w życie z dniem 29 lutego 2008 r., zwiększono minimalną obsadę sadzonek orzecha włoskiego z 50 szt./ha do 75 szt./ha oraz obniżono najwyższą stawkę dopłat do 800 zł/ha. Określono również minimalne zabiegi agrotechniczne dla tej uprawy. Wydane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przepisy², które weszły w życie z dniem 28 lutego 2009 r.,

---

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 34, poz. 200) - obowiązywało w okresie od 29 lutego 2008 r. do 28 lutego 2009 r.

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 33, poz. 262) - weszło w życie z dniem 28 lutego 2009 r.

wykluczyły z dopłat nowe plantacje orzecha włoskiego. W ocenie NIK były to działania celowe i gospodarne.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o spowodowanie uaktualnienia bazy danych o wielkości produkcji ekologicznej.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium NIK.